

Частина I

Розділ 1

Скарлетт О'Гара не була вродливою, утім чоловіки нечасто це усвідомлювали, якщо вже потрапляли в тенета її шарму, як-от близнюки Тарлтони. У ній різко поєднувалися витончені риси матері, аристократки французького походження з Атлантичного узбережжя, і грубі риси рум'яного ірландця батька, але від цього обличчя з гострим підборіддям і квадратною щелепою неможливо було відірвати погляду. Очі Скарлетт були світло-зелені, без натяку на карий, трохи розкосі, оздоблені жорсткими чорними війками. Над ними злітали густі чорні брови, неймовірні вигнуті лінії на шкірі, білій, мов пелюстки магнолій, — саме таку шкіру цінують і ретельно оберігають капелюшками, вусями й рукавичками від палючого сонця Джорджії жінки Півдня.

Тож того квітневого пообіддя 1861 року, сидячи зі Стюартом і Брентом Тарлтонами у затінку на ґанку Тари, батькової плантації, Скарлетт була гарненька, мов картинка. Дванадцять ярдів нової муслінової сукні в зелені квіточки хвилями лежали на обручах криноліна й досконало пасували до зелених сап'янових черевчиків без підбору й п'яти, які батько нещодавно привіз їй з Атланти. Сукня бездоганно підкреслювала сімнадцятидюймову талію — найтоншу на три округи! — а тісний ліф обтягував цілком сформовані, як на шістнадцять років, груди. Утім, скромно розправлені спідниці, охайно заправлене в сіточку гладеньке волосся й сумирно складені на колінах маленькі білі руки не могли приховати її справжньої природи. Зелені очі на милому личку променилися бурхливою, свавільною жагою до життя й відверто суперечили вдаваній чемності. Манери в неї з'явилися завдяки м'яким материним настановам й суворішим напучуванням няньки, а от очі дала природа.

У кріслах обабіч неї розвалилися близнюки: вони мружились на сонце крізь високі склянки з м'ятною водою, недбало схрестивши м'язисті від верхової їзди довгі ноги в чоботах до колін, сміялися й теревенили. Вони були однаковісінькі, мов дві коробочки

бавовнику, — дев'ятнадцятирічні юнаки по шість футів два дюйми зростом, із довгими кістками й міцними м'язами, з обпеченими сонцем обличчями й рудувато-каштановим волоссям, поглядали весело й трохи зарозуміло, вбрані в однакові сині куртки й гірчичні бриджі.

Надворі пообіднє сонце хилилося до заходу й осявало променями деревця дерену — хмари білого цвіту на тлі молодої зелені. Великі коні близнюків, такі ж руді, як їхні господарі, стояли прив'язані на під'їзній алеї, а в них під ногами крутилася зграя худих гончаків, які всюди супроводжували Стюарта й Брента. Трохи подалі, як годиться аристократові, лежав, поклавши морду на лапи, плямистий далматин і терпляче чекав, коли хлопці поїдуть додому вечеряти.

Гончаки, коні й близнюки не просто постійно були разом: їх об'єднувала глибока спорідненість. Це були здорові, легковажні молоді істоти, випещені, граційні, енергійні; хлопці були не менш запальні, ніж коні, на яких їздили, — запальні й небезпечні та водночас лагідні, якщо знати, як їх приборкати.

Хоча всі троє на ганку з народження жили легким плантаторським життям і їм змалку догоджали слуги, їхні обличчя не були ані зніженими, ані м'якими. В них відчувалися пильність і міць сільських мешканців, які весь час проводять на природі й не надто обтяжують голови нудними нісенітницями з книжок. Округ Клейтон на півночі Джорджії був ще молодий, а отже, за стандартами мешканців Огасти, Саванни й Чарльстона життя тут було грубувате. Старші й статечніші місцини Півдня зверхньо поглядали на поселенців у північній Джорджії, але тут ніхто не соромився нестачі класичної освіти, якщо людина розумілася на справді важливих речах, як-от вирощування якісного бавовнику, вправність у сідлі; уміння добре стріляти, гарно танцювати, елегантно залицятися до дам і залишатися джентльменом навіть під чаркою.

На всьому цьому близнюки знали пречудово й так само вирізнялися сумнозвісною неспроможністю запам'ятати хоч щось із книжок. Їхня родина мала найбільше грошей, коней і рабів, ніж будь-хто в окрузі, але хлопці були значно менш освічені навіть за своїх незаможних сусідів.

Саме тому Стюарт із Брентом і байдикували на ганку в Тарі того квітневого пообіддя: їх щойно виключили з університету Джорджії, уже четвертого за два роки, і старші брати, Том і Бойд, повернулися додому разом з ними, відмовившись залишатися в закладі, де не раді близнюкам. Стюарт і Брент вважали це останнє виключення кумедним жартом, і Скарлетт, яка жодного разу з власної волі не розгорнула книжки, відколи рік тому закінчила навчання в жіночому пансіоні Феетвілла, так само цим забавлялася.

— Вам двом байдуже до виключення, і Томові теж, — мовила вона. — Але як щодо Бойда? Він хоче здобути освіту, а ви двоє витягли його з університетів Вірджинії, Алабами, Південної Кароліни — і от знову. Так він ніколи нічого не закінчить.

— Та він завжди може вивчати юриспруденцію в конторі судді Пармалі у Феетвіллі, — безтурботно відповів Брент. — До того ж це не має значення. Нам однаково довелося би повернутися ще до кінця семестру.

— Чому?

— Війна, дурненька! Війна може початися з дня на день, і ти ж не думаєш, що ми б лишилися навчатися, коли йде війна?

— Не буде ніякої війни, — знуджено відмахнулася Скарлетт. — Самі розмови. Ешлі Вілкс із батьком тільки минулого тижня говорили татові, що наші вповноважені у Вашингтоні дійдуть цейво... полюбовної згоди щодо Конфедерації з містером Лінкольном. Однаково янкі нас занадто бояться й битися не стануть. Війни не буде — і мені остогидло про неї слухати!

— Як не буде?! — обурено вигукнули близнюки, наче їх обдурили.

— Та ні, голубонько, звісно, буде, — мовив Стюарт. — Може, янкі нас і бояться, але після того, як генерал Борегар вибив їх позавчора з форту Самтер, їм доведеться або битися, або визнати себе богузами перед усім світом. Та й Конфедерація...

Скарлетт знуджено скривилася.

— Якщо я ще раз почую слово «війна», то піду до будинку й замкну двері. Жодне слово мене зроду так не втомлювало, як оця ваша війна, хіба що «вихід із Союзу». Тато вдень і вночі про війну говорить, і джентльмени, які приходять в гості, весь час розводяться про форт Самтер, і права штатів, і Ейба Лінкольна, і мені

стає так нудно, що хоч кричи! І хлопцям теж тільки про це й ведеться, і про отой їхній Ескадрон. Цієї весни не було жодного веселого вечора, бо ні про що інше хлопці говорити вже не можуть. Я страшно рада, що Джорджія хоч до Різдва зачекала з виходом із Союзу штатів, інакше всі різдвяні святкування теж було б зіпсовано. Тож якщо я ще раз почую слово «війна» — піду до будинку!

Вона була налаштована серйозно, бо не могла довго терпіти розмов не про неї саму. Однак промовила все це з усмішкою, знаючи, що так ямочки на щоках стають глибшими, і її чорні вії тріпотіли, мов крильця метелика. Хлопці були зачаровані, як Скарлетт і хотіла, і поспішно перепросили. Байдужість до війни анітрохи не применшила дівчину в їхніх очах — навіть навпаки. Війна — справа чоловіків, а не леді, отже, таке ставлення тільки підкреслило її жіночність.

Скерувавши їх таким маневром від нудної теми, Скарлетт повернулася до більш нагальних питань, які її насправді цікавили.

— Що ваша мати сказала на те, що вас знову виключили?

Хлопці зніяковіли, пригадуючи, як мати зустріла їх три місяці тому, коли вони повернулися після виключення з університету Вірджинії.

— Ну, — почав Стюарт, — вона ще не мала нагоди щось нам сказати. Ми з Томом втекли з дому рано-вранці, коли вона ще спала. Том засів у Фонтейнів, а ми подалися сюди.

— Невже вона нічого не сказала вчора ввечері, коли ви повернулися?

— Учора ввечері нам пощастило. Перед нашим поверненням приїхав новий жеребець, якого ма купила в Кентуккі, і вдома все було догори дригом. Це просто звір, пречудовий кінь, Скарлетт, обов'язково передай татові, щоб заїхав на нього подивитися! Дорогою мало не загриз конюха й не затоптав двох маминих чорних*, які зустрічали його з потяга в Джонсборо. А коли ми приїхали, виявилося, що він мало не розніс удома стійло й намагався вбити Буланого — старого жеребця ма. Вона саме намагалася

* Тут і далі використання подібної лексики подано відповідно до тексту оригіналу для розуміння тогочасних реалій та збереження загальної атмосфери історії. Видавництво проти расизму та іншої дискримінації.

його улестити цілою торбою цукру, і виходило в неї нівроку. Чорні аж із кроков звисали й витріщалися, такі перелякані були, а ма просто говорила з тим жеребцем, як із людиною, і він у неї з долоні їв. Ніхто не вміє так порозумітися з конем, як ма. А тоді вона нас побачила й каже: «Пресвяті небеса, що ви четверо знову робите вдома? Ви гірші за чуму єгипетську!». На це кінь почав форкати й бити задніми ногами, і вона сказала: «Забирайтеся! Хіба не бачите — нервує мій здоровань! А з вами я вранці розберуся!». От ми й пішли спати, а вранці забралися, щоб вона нас не пере-хопила, і лишили її на Бойда.

— Як думаєте, вона Бойда відлупцює?

Як і решта округу, Скарлетт так і не могла звикнути до того, що тендітна місис Тарлтон залякує дорослих синів і навіть може про-йтися по їхніх спинах батогом, якщо обставини виправдовують.

Беатріс Тарлтон була жінкою зайнятою, опікувалася не лише великою плантацією бавовнику, сотнею негрів і вісьмома дітьми, а ще й найбільшою в штаті конефермою. Норов мала запальний і легко вибухала через часті витівки чотирьох синів, тож, хоча ні-кому не дозволяла відшмагати коня чи раба, вважала, що хлопцям тілесне покарання час від часу не зашкодить.

— Та звісно, ні. Вона ніколи особливо не лупцювала Бойда, бо ж він найстарший, а ще найхирлявіший із нас, — мовив Стюарт, гор-дий своїм зростом. — Тому ми й залишили його все пояснити. Боже правий, час уже ма припинити нас шмагати! Нам по дев'ятнадцять, Томові двадцять один, а вона поводить ся так, наче ми шестирічки.

— Ваша мати завтра до Вілксів на барбекю на новому жеребці поїде?

— Вона, звичайно, хоче, але тато каже, що це надто небезпечно. Однаково дівчата їй не дозволять. Кажуть, нехай хоч раз у гості з'їздить як леді, в екіпажі.

— Сподіваюся, завтра не дощитиме, — мовила Скарлетт. — Уже тиждень мало не щодня йде дощ. Нема нічого гіршого, ніж бар-бекю, що перетворюється на пікнік у чотирьох стінах.

— О, та завтра буде ясно, ще й спекотно, як у червні, — озвався Стюарт. — Подивися на захід сонця — ніколи червонішого не бачив. Погоду завжди можна передбачити за заходом сонця.